Voorstel aan Gemeenteraad

Registratienummer:
Z/26/887206

Onderwerp
1ste rapportage 2026

Voorstel
De gemeenteraad wordt voorgesteld:

In te stemmen met de 1ste rapportage 2026 en in het bijzonder met:

1. De voorgestelde financiële bijstellingen per programma, zoals opgenomen in hoofdstuk 2 'Ontwikkelingen per programma' en in het bijzonder met de mutaties in de reserves.
2. De oplossing van de tekorten in de jaarschijven 2026 ad € 0,6 mln respectievelijk € 0,1 mln in 2029 mee te nemen in het vervolg van de P&C-cyclus.
3. De voordelige saldi in de jaarschijven 2027 ad € 3,9 mln respectievelijk € 0,5 mln in 2028 vooralsnog aan te houden voor onzekerheden en het risicoprofiel in onze begroting.
4. Het beschikbaar stellen van een krediet voor:
    - Netcongestie huisvesting IBL en projecten ad € 0,6 mln en de kapitaallasten te dekken binnen de bestaande begroting;
    - De renovatie van het Woape van Lömmerich ad € 0,3 mln en de kapitaallasten te dekken binnen de bestaande begroting;
    - Het jaarprogramma 2026 Strategisch huisvestingsprogramma onderwijs- en kindfuncties ad € 6,8 mln en de kapitaallasten te dekken binnen de bestaande begroting;
    - Het volkshuisvestingsfonds fase 4 ad € 2 mln en de kapitaallasten te dekken binnen de bestaande begroting;
    - Het masterkrediet verwerving locaties ad € 20 mln en de kapitaallasten te dekken binnen de bestaande begroting.
5. Het onderwerp 'Weerbaarheidsopgave' toe te voegen aan de voortgangsrapportage grote dossiers.

Burgemeester

mr. J.Th.C.M. Verheijen,

gemeentesecretaris/ algemeen directeur

drs. L.J.F.P. Busschops,

Inleiding

Via onze P&C-cyclus met 3 tussentijdse rapportages volgen wij de actuele ontwikkelingen en beoordelen wij de invloed hiervan op de voortgang van onze begroting. De 1ste rapportage 2026 is de eerste tussentijdse rapportage in 2026 waarin wij onze begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 bijstellen. De geactualiseerde budgetten zijn het vertrekpunt voor de voorbereiding van de begroting 2027.

Wij hanteren voor deze bijstellingen het afwijkingsprincipe. Dit betekent dat we afwijkingen van de begroting 2026 en/ of nieuwe ontwikkelingen en risico's melden. Voor zover de begrotingsuitvoering volgens planning verloopt, wordt hierover in deze rapportage niets opgenomen. Wij hebben alle ontwikkelingen meegenomen die op het moment van samenstelling van deze rapportage (begin april 2026) bekend waren. Daarnaast geven wij in deze rapportage, het raadsbesluit P&C-cyclus 2026 van 5 maart jl. volgend, inzicht in de voortgang op de uitvoering van de 'grote dossiers'.

Beoogd effect

- Inzicht geven in de invloed van actuele ontwikkelingen op de voortgang van de begroting 2025, zowel voor:
  - de beschikbare budgetten op de programmabladen en de invloed van de voorgestelde bijstellingen op de ontwikkeling van de financiële positie;
  - de realisatie van de inhoudelijke resultaten op de programmabladen.
- Informeren over de stand van zaken in de uitvoering van een aantal limitatief benoemde grote dossiers, te weten:
  - Aangenomen raadsmoties
  - Regeling grote projecten
  - Financiële voortgang investeringsprogramma
  - Weerbaarheidsopgave
  - Ontwikkelpaden
  - Warmtenet Zuid-Limburg

Argumenten

1.1 Aanbieding en besluitvorming van de 1ste rapportage 2026 is overeenkomstig het raadsbesluit P&C-cyclus 2026.

In het raadsbesluit P&C-cyclus 2026 van 5 maart 2026 is de aanpak, planning en inrichting van onze P&C-producten, waaronder deze 1ste rapportage, op hoofdlijnen uitgewerkt.

1.2.t/m 3 De 1ste rapportage 2026 is een afwijkingenrapportage over de uitvoering van de programma's en de bijbehorende budgetten.

Wij hebben in deze rapportage het begrotingsbeeld bijgesteld aan de hand van actuele ontwikkelingen, bestaande uit autonome ontwikkelingen en genomen besluiten. Voor zover van toepassing hebben we ook de structurele effecten voor de jaren 2027 en volgend in beeld gebracht.

In onderstaande tabel zijn de begrotingsaanpassingen samengevat die van invloed zijn op het begrotingssaldo.

Tabel – begrotingsaanpassingen

bedragen x € 1.000 **Financiële bijstellingen 1e rapportage 2026**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**I/S**
Autonome ontwikkelingen					
Bijstellingen sociaal domein:					
- Jeugd	-330	-255	-255	-255	S
- Wmo	-150	-150	-150	-150	S
- Aanvullende ondersteuning lokale energiehulp	-83				I
Decembercirculaire 2025	127	-52			
Aanpassing Algemene reserve/ Risicobeheersing	490	440	440	440	S
Genomen besluiten					
Maatschappelijk vastgoed	-250	-150	-150	-150	S
Woape van Lömmerich	262	-5	-15	-15	I/S
Nieuwbouw Plenkhoes	-104				I
Toon Hermans Theater - naamgeving	-300	-40	-40	-40	I
Gymnastiekvereniging Swentibold	-392	-127	-127	-127	I/S
Gebiedsontwikkeling Fortuna en omgeving	-150				I
Inzet algemene reserve (resultaat 2025 na bestemming)	480				I
Diverse bijstellingen (< € 0,1 mln)	-248	-226	-227	-228	I/S
Saldo financiële bijstellingen 1e rapportage 2026	**-648**	**-565**	**-524**	**-525**	

Analyse op hoofdlijnen

Uit de tabel blijkt dat het totaal aan bijstellingen in deze rapportage in 2026 € 0,6 mln nadelig bedraagt. De structurele doorwerking van de bijstellingen in de jaarschijven 2027 tot en met 2029 is afgerond jaarlijks € 0,5 mln nadelig.

De bijstellingen in de tabel hebben betrekking op een aantal autonome ontwikkelingen en genomen besluiten. De autonome ontwikkelingen hebben betrekking op nadelige structurele bijstellingen in het sociaal domein, voornamelijk binnen de Wmo en jeugdzorg. Daarnaast hebben wij de gevolgen uit de decembercirculaire 2025 financieel vertaald en de boekingen in de algemene reserve en de algemene reserve risicobeheersing opgeschoond.

De genomen besluiten zijn met uitzondering van het Woape van Lömmerich ten laste van de begrotingsruimte verwerkt. Bij het Woape van Lömmerich valt het beschikbare exploitatiebedrag in 2026 vrij, waarbij tegelijkertijd voor hetzelfde bedrag wordt voorgesteld een investeringskrediet beschikbaar te stellen. Resulterend in structurele kapitaallasten. Deze bijstellingen hebben met uitzondering van nieuwbouw Plenkhoes, het Toon Hermans Theater en gebiedsontwikkeling Fortuna en omgeving een structureel karakter. In lijn met de besluitvorming over de jaarstukken

2025 stellen we voor om het resultaat na bestemming ad € 0,48 mln in te zetten voor de dekking van het tekort in 2026.

Voor een nadere toelichting op de financiële bijstellingen verwijzen wij naar 1ste rapportage 2026 (paragraaf Actualisatie begrotingsbeeld en hoofdstuk Ontwikkelingen per programma).

Ontwikkeling begrotingssaldi/ structureel begrotingsevenwicht
In onderstaande tabellen hebben wij, rekening houdend met de begrotingsaanpassingen uit deze rapportage, de ontwikkeling van de begrotingssaldi en het structureel begrotingsevenwicht in de begroting 2026 en de meerjarenraming 2027-2029 op een rij gezet. Het structureel begrotingsevenwicht is gebaseerd op een globale analyse door de structurele begrotingssaldi uit de 3de rapportage 2025 aan te passen met de structurele mutaties, zoals opgenomen in tabel begrotingsaanpassingen. Dit structureel begrotingsevenwicht is in het kader van de beoordeling van het provinciale toezicht met name van belang voor de komende begrotingsjaren.

Tabel - ontwikkeling begrotingsruimte

Ontwikkeling begrotingsruimte	2026	2027	2028	2029
Begrotingsruimte na 3e rapportage 2025	0	4.437	1.027	425
Indicatie bijstellingen 1e rapportage 2026	-648	-565	-524	-525
Begrotingsruimte na 1e rapportage 2026	**-648**	**3.872**	**503**	**-100**

Tabel - structureel begrotingsevenwicht

Ontwikkeling structurele begrotingsruimte	2027	2028	2029
Structurele begrotingsruimte na 3e rapportage 2025	2.251	755	354
Structurele bijstellingen 1ste rapportage 2026:			
- Jeugdzorg	-255	-255	-255
- Wmo	-150	-150	-150
- Aanpassing algemene reserve/ risicobeheersing	440	440	440
- Maatschappelijk vastgoed	-150	-150	-150
- Woape van Lommerich	-5	-15	-15
- Gymnastiekvereniging Swentibold	-127	-127	-127
Structurele begrotingsruimte na 1e rapportage 2026	**2.004**	**498**	**97**

We zijn de actualisatie van het begrotingsbeeld gestart met de (structurele) begrotingssaldi op basis van de 3de rapportage 2025. Hierbij was sprake van een sluitende jaarschijf 2026 en voordelige (structurele) begrotingsruimte in de jaarschijven 2027 tot en met 2029. Waarbij de omvang van de voordelige saldi in de meerjarenraming afneemt.

Na verwerking van de bijstellingen uit de 1ste rapportage 2026 zien we dat het begrotingsbeeld verslechterd. In de jaarschijven 2026 en 2029 hebben we tekorten van € 0,6 mln. respectievelijk € 0,1 mln. In de meerjarenraming 2027 tot en met 2029 is nog steeds sprake van voordelige structurele begrotingsruimte. De omvang van de voordelige bedragen is ten opzichte van de 3de rapportage 2025 afgenomen. Op basis van onderstaand risicoprofiel zal het begrotingsbeeld verslechteren.

Risicoprofiel

Aanvullend op de geactualiseerde financiële cijfers wijzen wij op het risicoprofiel in onze begroting. Aansluitend op eerdere rapportages in de P&C-cyclus en het kennismakingsdocument 'Sittard-Geleen maken wij samen' gaat het dan bijvoorbeeld over:

- Terughoudendheid in het Rijksbeleid (voorjaarsnota 2026) ten aanzien van extra financiële middelen voor gemeenten;
- De druk op de beschikbare inflatiemiddelen, onder andere door de geopolitieke verhoudingen;
- De druk op de houdbaarheid in het sociaal domein (hogere inflatiegevolgen dan de rijksmiddelen die we hiervoor ontvangen, oplopende zorgvraag/ zwaarte van de zorgvraag, nadelige ontwikkeling in de BUIG-middelen);
- De toereikendheid van de beschikbare exploitatie- en investeringsbudgetten voor de realisatie huisvestingsdossiers;
- De structurele doorwerking van de kapitaallasten na 2029 als gevolg van onder andere de investeringen in het onderwijshuisvestingsprogramma (Graaf Huyn College en Trevianum);
- De financiële vertaling van 'Het kompas voor onze tuin' in programma's, projecten en beheerplannen kan tot een verhoging van de benodigde onderhoudsbudgetten leiden;
- De financiële vertaling van de actualisatie nota vastgoed op basis van uitgevoerde inspecties kan mede in relatie tot verduurzamingsmaatregelen tot een verhoging van de benodigde onderhoudsbudgetten leiden;
- De extra bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen op basis van de concept begrotingen 2027.
- In de uitvoeringsagenda 2024-2026 ('speerpunten') hebben we specifieke activiteiten op een aantal beleidsterreinen aangejaagd, geïntensiveerd dan wel van een impuls voorzien. Hieraan zijn evaluatiemomenten gekoppeld. Bij een positieve evaluatie kunnen deze activiteiten worden voortgezet. Deze continuering maakt onderdeel uit van de integrale afweging van de beschikbare begrotingsruimte.

Hoe verder

Uit de actualisatie van het begrotingsbeeld in deze rapportage en rekening houdend met het geschetste risicoprofiel blijkt dat onze begroting onder druk staat. Om structureel financieel sluitend te zijn en nieuwe ontwikkelingen in gang te kunnen zetten, dienen maatregelen genomen te worden.

De oplossing van de tekorten van € 0,6 mln in 2026 respectievelijk € 0,1 mln in 2029 nemen we mee in het vervolg van de P&C-cyclus van dit jaar. Om structureel onze begroting sluitend te krijgen en te houden en tegelijkertijd middelen beschikbaar te hebben voor de ambities uit het coalitieakkoord 2026-2030 betrekken wij in voorbereiding van de kadernota 2027 voorstellen voor

een maatregelenpakket. Dit met het doel de balans ambities, taken, middelen en uitvoeringskracht te borgen. Gezien het risicoprofiel in onze begroting stellen we voor de voordelige saldi in de 2027 van € 3,9 mln respectievelijk € 0,5 mln in 2028 vooralsnog aan te houden.

4. *In de 1ste rapportage zijn in paragraaf Actualisatie begrotingsbeeld - onderdeel financiële ontwikkelingen de investeringsvoorstellen nader toegelicht*

In deze rapportage stellen voor de volgende kredieten beschikbaar te stellen:

Tabel - investeringskredieten

Investering	Programma	Dekking kapitaallasten	Investeringsbedragen *bedragen x € 1.000*
Netcongestie huisvesting IBL en projecten	Bestuur en ondersteuning	Binnen de bestaande begroting	577
Renovatie Woape van Lömmerich	Sociaal Domein	Binnen de bestaande begroting	262
Jaarprogramma 2026 Strategisch huisvestingsprogramma onderwijs- kindfuncties:	Sociaal Domein	Binnen de bestaande begroting	
- de Driesprong			692
- Graaf Huyn college			2.500
- Trevianum			2.250
- De Vlieger/ Bambini DUMAVA			864
- Parkschool			500
Volkshuisvestingsfonds Fase 4	Wonen , omgevingsbeleid en gebiedsontwikkeling	Binnen de bestaande begroting	2.000
Masterkrediet verwerving locaties	Wonen , omgevingsbeleid en gebiedsontwikkeling	Binnen de bestaande begroting	20.000
Totaal investeringskredieten			**29.645**

In deze rapportage stellen we voor een aantal investeringskredieten beschikbaar te stellen voor een totaalbedrag van afgerond € 29,6 mln. De kapitaallasten (rente en afschrijving) van deze investeringen zijn al in de bestaande begroting opgenomen, waardoor deze investeringen geen beslag leggen op de begrotingsruimte.

In de besluitvorming over de begroting 2026 is voor actief verwervingsbeleid in de periode 2026-2029 jaarlijks een budget beschikbaar gesteld van € 1 mln. De middelen zijn opgenomen in de exploitatie en dienen zowel ter dekking van de met een verwerving gepaard gaande kapitaallasten (investering) als voor de eigenaarslasten (exploitatie) van een verwerving. Hierbij is er geen verdeling bepaald tussen beide onderdelen. Het verwerven van objecten vergt een investering en daarbij horen kredieten, hetgeen een raadsbevoegdheid betreft.

Om de besluitvorming uit de begroting administratief te verwerken, stellen we voor een masterkrediet van maximaal € 20 mln. beschikbaar te stellen om locaties te kunnen verwerven. Op

basis van de besluitvorming in de begroting 2026 zijn de kapitaallasten binnen de begroting gedekt. Met de kanttekening dat deze kapitaallasten in beginsel voor 4 jaar (tot en met 2029) in de begroting zijn gedekt. Voor zover er na deze periode sprake is van doorlopende kapitaallasten en/of het afdekken van onrendabele toppen doen wij via de P&C-cyclus afzonderlijke dekkingsvoorstellen. Via de P&C-cyclus informeren wij u over de inzet van het masterkrediet.

De voorstellen tot kredietvotering, inclusief inhoudelijke toelichting, zijn verwerkt op de programmabladen in hoofdstuk 2.

5. *Door de weerbaarheidsopgave toe te voegen als 'groot dossier' kan periodiek de voortgang van dit maatschappelijk relevante thema gevolgd worden.*

De weerbaarheidsopgave is een landelijk thema. Om hier lokaal als gemeente invulling aan te geven, zijn in de begroting 2026 voor de jaren 2026 en 2027 incidentele middelen beschikbaar gesteld. Met het doel eerste stappen te kunnen zetten in het concretiseren van deze opgave, landelijke en regionale ontwikkelingen goed te kunnen volgen en ervoor te zorgen dat onze eigen organisatie blijft werken, ook in moeilijke situaties.

Door de weerbaarheidsopgave in deze voortgangsrapportage op te nemen, kan periodiek de actuele stand van zaken in dit dossier gevolgd worden.

Kanttekeningen
Niet van toepassing.

Inclusie
Voor zover inclusie betrekking heeft op begrijpelijkheid streven wij er naar, zoals ook in het coalitieakkoord 'Samen zorgvuldig, verbindend doorpakken' aangegeven, de financiële tabellen en teksten in de rapportage op een begrijpelijke manier en in duidelijke taal te presenteren. Via het digitaal beschikbaar stellen van deze rapportage beogen daarnaast de toegankelijkheid van onze P&C-producten te verbeteren.

Duurzaamheid
In relatie tot de P&C-cyclus in het algemeen en onze financiën in het bijzonder heeft duurzaamheid met name betrekking op voeren van een solide financieel beleid met voldoende veerkracht. Deze financiële veerkracht heeft betrekking op wendbaarheid en financiële weerbaarheid. Met andere woorden: hebben wij voldoende middelen om uitvoering te geven aan ambities en beschikken wij over middelen om tegenvallers op te kunnen vangen. Wij geven hier uitvoering aan door:

- het toepassen van onze begrotingskaders;
- de post onvoorzien van jaarlijks € 0,5 mln;
- het realiseren van een sluitende begroting en meerjarenraming;
- het borgen van structureel begrotingsevenwicht;

- het afdekken van het geactualiseerd risicoprofiel, inclusief een restrisico van 1% van het begrotingstotaal in de algemene reserve risicobeheersing;
- het aanhouden van een buffer in de algemene reserve van 2% van het begrotingstotaal.

Financiën
De financiële consequenties zijn uitgewerkt in de 1ste rapportage 2026 en vertaald in begrotingswijzigingen en voor zover nodig vertaald in de besluitvorming.

Communicatie en Participatie
Het raadsvoorstel wordt geagendeerd voor bespreking in de ronde van 25 juni respectievelijk voor vaststelling in de raadsvergadering van 9 juli aanstaande. Tevens wordt er een persbericht gemaakt voor de externe communicatie.

Vervolg
Op 28 mei aanstaande bieden we de jaarstukken 2025 aan de gemeenteraad aan. Tegelijkertijd met deze aanbieding lichten wij in een ambtelijke videopresentatie de hoofdlijnen uit de jaarstukken 2025 toe. Via het dagbericht wordt de link naar deze videopresentatie gepubliceerd.

In lijn met de vastgestelde 1ste rapportage 2026 werken wij de 'digitale versie' van de 1ste rapportage 2026 in de webapplicatie Lias bij. Zodra dit is afgerond, wordt de link om deze digitale versie te benaderen via het dagbericht gepubliceerd.

Voor technische vragen kunnen raadsfracties bij de P&C-producten gebruik maken van een schriftelijke technische vragenronde. Dit proces wordt zo ingericht dat de antwoorden beschikbaar zijn voor de rondebehandeling. Voor het indienen en beantwoorden van technische vragen stellen wij de onderstaande planning voor, gebaseerd op het raadsbesluit P&C-cyclus 2026:

- Dinsdag 16 juni (10.00 uur): uiterste datum indienen gebundelde vragen in 'word-format' door raadsfracties;
- Vrijdag 19 juni (16.00 uur): aanbieding beantwoording via het dagbericht aan de gemeenteraad.

Datum	Wie	Omschrijving
28 mei	Financiën	Aanbieding 1ste rapportage 2026
1 juni	Financiën	Publicatie ambtelijke toelichting (videopresentatie) via dagbericht.
16 juni (10.00 uur)	Raadfracties	Uiterste termijn indiening technische vragen, gebundeld per raadsfractie
19 juni (16.00 uur)	Griffie, Financiën	Aanbieding beantwoording schriftelijke technische vragen via het dagbericht
25 juni	Raadsfracties, Griffie, College, Financiën	Rondebehandeling beeld- en oordeelsvormend
9 juli	Raad	Besluitvorming 1ste rapportage 2026

De behandeling en besluitvorming van de 1ste rapportage 2026 vindt gelijktijdig en in samenhang met de jaarstukken 2025 plaats.

Bijlagen
01 1ste rapportage 2026
02 Bijlage Voortgangsrapportage Regeling grote projecten
03 Concept raadsbesluit

Voorstel aan **Gemeenteraad**	
Steller: [redacted] E-mail: [redacted]@sittard-geleen.nl Team: Financiën Portefeuillehouder: I.A.M.H. Tillie	Reg. nummer : Reg. datum : 21 mei 2026 Reg.nummer(s) bijlagen :